

Đảng bộ tỉnh Phú Yên lãnh đạo công tác bảo vệ môi trường, giai đoạn 2000-2015

Trần Văn Tàu

Khoa Lý luận chính trị, Trường Đại học Phú Yên

Bảo vệ môi trường là một vấn đề được mọi quốc gia quan tâm và trở nên cấp bách trên toàn cầu trong những năm gần đây. Ở Việt Nam, bảo vệ môi trường là một nội dung quan trọng trong đường lối và kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội của các ngành và các địa phương, là cơ sở đảm bảo cho sự phát triển bền vững và thực hiện thắng lợi sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa. Nhận thức sâu sắc vai trò và tầm quan trọng của công tác bảo vệ môi trường, trong giai đoạn (2000 - 2015), Đảng bộ tỉnh Phú Yên luôn quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo, củng cố như tổ chức các hoạt động bảo vệ môi trường và đạt được nhiều kết quả quan trọng.

1. Chủ trương của Đảng bộ tỉnh

Phú Yên là tỉnh ven biển thuộc vùng Nam Trung bộ của Việt Nam, nơi đây rất đa dạng về sinh thái và tài nguyên. Trong thời kỳ đổi mới, trên cơ sở điều kiện tự nhiên và hiện trạng môi trường của địa phương, Đảng bộ tỉnh Phú Yên luôn chú trọng lãnh đạo công tác bảo vệ môi trường và coi đó là một bộ phận không thể tách rời trong chiến lược phát triển kinh tế - xã hội theo hướng bền vững. Công tác bảo vệ môi trường thực sự được tỉnh Phú Yên triển khai là từ cuối năm 1993, đánh dấu bởi sự ra đời của Sở Khoa học - Công nghệ - Môi trường tỉnh Phú Yên (nay là Sở Tài nguyên - Môi trường), trong đó có phòng Quản lý môi trường và đến tháng 4-1996 đã thành lập lực lượng Thanh tra môi trường. Đi vào hoạt động, Sở Khoa học - Công nghệ - Môi trường đã thực hiện chức năng quản lý nhà nước về tài nguyên, môi trường, góp phần quan trọng vào công tác bảo vệ môi trường tại địa phương.

Đi vào thế kỷ XXI, cùng với xu hướng chung của cả nước, tỉnh Phú Yên cũng đã đẩy nhanh tốc độ đô thị hóa, công nghiệp hóa, chú trọng phát triển công nghiệp, thủy sản, thương mại và dịch vụ nhằm nâng cao đời sống người dân và các điều kiện phúc lợi xã hội khác. Tuy nhiên, cùng với quá trình phát triển đó các hệ quả về mặt môi trường là điều khó tránh khỏi. Đây chính là nguyên nhân dẫn đến việc nảy sinh một số vấn đề về môi trường tại địa phương như: Sự gia tăng dân số làm ô nhiễm về rác thải, sự suy giảm nhanh về tài nguyên rừng, tài nguyên sinh vật vùng biển, ô nhiễm nước, nạn thiếu nước sạch ở vùng nông thôn, suy thoái về tài nguyên đất,... Vì vậy, Đại hội Đảng bộ tỉnh Phú Yên lần thứ XIII (năm 2000) đề ra chủ trương: "Thực hiện các biện pháp đồng bộ để giải quyết các vấn đề môi trường một cách có hiệu quả,

phát huy mọi nguồn lực của toàn xã hội để bảo vệ môi trường. Thực hiện xã hội hóa bảo vệ môi trường, nâng cao tinh thần trách nhiệm của cộng đồng dân cư trong bảo vệ môi trường. Thực hiện di chuyển các nhà máy công nghiệp trong đô thị bị ô nhiễm ra ngoài ô". Thực hiện chủ trương của Đảng bộ tỉnh, năm 2001, Ủy ban Nhân dân tỉnh Phú Yên ra quyết định phê chuẩn và phát hành rộng rãi "Chiến lược bảo vệ môi trường tỉnh Phú Yên đến năm 2010 và tầm nhìn đến năm 2020". Đây là cơ sở và định hướng cho công tác bảo vệ môi trường, là khung sườn cho việc xây dựng các chương trình hành động, các dự án bảo vệ môi trường, sử dụng hợp lý, hiệu quả các nguồn tài nguyên của tỉnh Phú Yên nhằm phát triển kinh tế, ổn định xã hội và bảo vệ môi trường trong những năm đầu của thiên niên kỷ mới.

Đại hội Đảng bộ tỉnh Phú Yên lần thứ XIV (năm 2006) chủ trương: "Sử dụng tiết kiệm và có hiệu quả tài nguyên, kết hợp hài hòa giữa phát triển kinh tế - xã hội với bảo vệ và cải thiện môi trường. Giảm mức thấp nhất tác động của đô thị hóa, công nghiệp hóa tới môi trường. Khuyến khích đầu tư xây dựng các nhà máy xử lý rác thải theo công nghệ mới nhằm tái sử dụng và tái chế chất thải tạo ra các sản phẩm hữu ích và tăng nguồn thu cho các đơn vị hoạt động lĩnh vực thu gom và xử lý chất thải". Để triển khai có hiệu quả chủ trương của Đảng bộ tỉnh (khóa XIV) năm 2008, Ủy ban Nhân dân tỉnh Phú Yên đã ban hành "Chiến lược bảo vệ môi trường đến 2015 và định hướng đến 2025" và thành lập Chi cục Bảo vệ môi trường (trực thuộc Sở Tài nguyên - Môi trường).

Với quan điểm tích cực và chủ động bảo vệ môi trường, phát triển kinh tế gắn với bảo vệ môi trường, Đại hội Đảng bộ tỉnh Phú Yên lần thứ XV (năm 2010) chủ

trường: "Khuyến khích các doanh nghiệp áp dụng các công nghệ sản xuất thân thiện với môi trường; kiểm soát hạn chế xuất khẩu nguyên liệu thô. Tăng cường công tác bảo vệ môi trường và giữ gìn cảnh quan thiên nhiên, chú ý bảo vệ môi trường ở các khu công nghiệp, đô thị, ven biển ... Đẩy mạnh công tác điều tra cơ bản tài nguyên, khoáng sản, môi trường. Xã hội hóa công tác bảo vệ môi trường; nâng cao ý thức của toàn dân về bảo vệ môi trường. Gắn bảo vệ môi trường với phát triển kinh tế - xã hội theo quan điểm phát triển bền vững". Triển khai chủ trương của Đại hội Đảng bộ tỉnh Phú Yên lần thứ XV, đặc biệt là thực hiện Nghị quyết số 24-NQ/TW của Ban Chấp hành Trung ương (khóa XI), Tỉnh ủy Phú Yên (khóa XV) đã ban hành Kế hoạch số 56 - KH/TU ngày 26/9/2013 về Chủ động ứng phó với biến đổi khí hậu, tăng cường quản lý tài nguyên và bảo vệ môi trường tỉnh Phú Yên. Theo đó, Ủy ban Nhân dân tỉnh Phú Yên đã ban hành Kế hoạch hành động số 106 - KH/UBND ngày 8/11/2013 của Ủy ban Nhân dân tỉnh thực hiện Kế hoạch số 56 - KH/TU của Tỉnh ủy Phú Yên; đồng thời Ủy ban Nhân dân tỉnh Phú Yên cũng đã ra Quyết định số 1879 - QĐ/UBND ngày 19/11/2014 về việc Phê duyệt Đề án thực hiện Chiến lược Phát triển bền vững Việt Nam giai đoạn 2011 - 2020 trên địa bàn tỉnh Phú Yên, trong đó nhấn mạnh mục tiêu cụ thể là: "Giảm thiểu các tác động tiêu cực của hoạt động kinh tế đến môi trường. Khai thác hợp lý và sử dụng có hiệu quả các nguồn tài nguyên thiên nhiên, đặc biệt là tài nguyên không tái tạo. Phòng ngừa, kiểm soát và khắc phục ô nhiễm, suy thoái môi trường, cải thiện chất lượng môi trường, bảo vệ và phát triển rừng, bảo tồn đa dạng sinh học".

Nhằm tăng cường công tác quản lý tài nguyên và bảo vệ môi trường, chủ động ứng phó với biến đổi khí hậu và phát triển bền vững ở địa phương, Đại hội Đảng bộ tỉnh Phú Yên lần thứ XVI (năm 2015) tiếp tục đề ra nhiệm vụ và giải pháp về bảo vệ môi trường, trong đó khẳng định: "Hạn chế, tiến tới ngăn chặn căn bản tình trạng ô nhiễm môi trường ở các cơ sở sản xuất, khu công nghiệp, khu đô thị, làng nghề, ven biển. Khuyến khích phát triển và sử dụng năng lượng mới, năng lượng tái tạo, năng lượng sạch. Xã hội hóa công tác bảo vệ môi trường; nâng cao ý thức của người dân về bảo vệ môi trường, bảo vệ đa dạng sinh học, các nguồn gen quý. Phấn đấu đến năm 2020, trên 95% chất thải rắn đô thị và duy trì 100% chất thải rắn y tế được thu gom, xử lý... Đẩy mạnh công tác điều tra cơ bản tài nguyên, khoáng sản, môi trường và biển đảo; nghiên cứu, dự báo khí tượng, thủy văn. Tiếp tục thực hiện Kế hoạch 56 - KH/TU ngày 26/9/2013 của Tỉnh ủy thực hiện Nghị quyết 24-NQ/TW của Ban Chấp hành Trung ương (khóa XI) về chủ động ứng phó với biến đổi khí hậu, tăng cường quản lý tài nguyên và bảo vệ môi trường.

2. Một số kết quả đạt được

Quan triệt chủ trương của Đảng bộ tỉnh về công tác bảo vệ môi trường trong giai đoạn (2000 - 2015) tỉnh Phú Yên đã triển khai nhiều hoạt động phong phú, sinh động và đem lại hiệu quả thiết thực trên lĩnh vực bảo vệ môi trường. Việc tuyên truyền về bảo vệ môi trường được các ngành, các cấp ở Phú Yên đẩy mạnh với nhiều hình thức khác nhau. Tỉnh Phú Yên đã phối hợp với Liên minh sinh vật biển quốc tế tại Việt Nam (IMA), Liên hiệp các tổ chức hữu nghị Phú Yên tổ chức "Ngày làm sạch biển quốc tế" (22 - 5 - 2001). Tổ chức Hội thảo hưởng ứng Ngày Đa dạng sinh học và Ngày Môi trường Thế giới, với chủ đề "Tầm quan trọng của đa dạng sinh học rạn san hô đối với các cộng đồng ven biển và các hoạt động của Khu bảo tồn rạn Trào" (4 - 6 - 2002). Trong năm 2006, tỉnh Phú Yên tổ chức triển khai Luật Bảo vệ môi trường năm 2005, để người dân và các doanh nghiệp có ý thức trách nhiệm trong công tác bảo vệ môi trường. Tổ chức nhiều hoạt động hưởng ứng Ngày quốc tế đa dạng sinh học và Ngày Môi trường thế giới, với chủ đề "Rừng - giá trị cuộc sống từ thiên nhiên"; tổ chức lễ mít tinh hưởng ứng Chiến dịch Làm cho thế giới sạch hơn (năm 2011). Tỉnh Phú Yên cũng đã phê duyệt Đề án đóng cửa mỏ, phục hồi môi trường mỏ sát Phong Hanh (huyện Sông Hinh), đồng thời chỉ đạo theo dõi, đôn đốc Công ty TNHH Sơn Giang thực hiện (năm 2012); xây dựng quy định phân vùng xả thải nước thải vào sông Ba trên địa bàn tỉnh (năm 2013); ban hành Chương trình hành động thực hiện chiến lược khai thác, sử dụng bền vững tài nguyên và bảo vệ môi trường biển đến năm 2020 và định hướng đến năm 2030 (năm 2014). Tổ chức các hoạt động hưởng ứng Ngày nước thế giới (năm 2015), với chủ đề "Nước và Phát triển bền vững".

Công tác thanh tra, kiểm tra, xử lý các cơ sở sản xuất kinh doanh và cá nhân gây ô nhiễm môi trường được tỉnh Phú Yên quan tâm và tăng cường. Trong năm 2001 và 6 tháng đầu năm 2002 đã thanh tra 292 lượt thanh tra về môi trường, xử phạt cảnh cáo 7 cơ sở, phạt tiền 8 cơ sở với số tiền 5.700.000 đồng. Tỉnh đã kiểm tra và yêu cầu khắc phục môi hôi từ Nhà máy sản xuất Đồng Xuân (năm 2008); kiểm tra và xử lý các cơ sở gây ô nhiễm môi trường như: Công ty trách nhiệm hữu hạn sản xuất ô tô JRD ở huyện Tuy An, Công ty trách nhiệm hữu hạn luyện phèn mỏ Sơn Giang ở huyện Sông Hinh (năm 2011). Đối với các cơ sở gây ô nhiễm môi trường nghiêm trọng, tỉnh đã tiến hành khảo sát, đánh giá và đề xuất biện pháp xử lý đối với từng cơ sở như: kíp thời tổ chức thu gom 107,5 tấn dầu do sự cố tràn dầu gây ra ở các huyện, thành phố ven biển (năm 2007). Trong những năm 2008 - 2012, trên địa bàn tỉnh Phú Yên có 2 cơ sở đã được cấp chứng nhận hoàn thành các biện pháp xử lý ô nhiễm triệt để, 1 cơ sở đã

giải thể, 1 cơ sở được lập hồ đề nghị cấp chứng nhận hoàn thành, 1 cơ sở triển khai các biện pháp xử lý ô nhiễm môi trường triệt để(6). Bên cạnh đó, tỉnh Phú Yên còn thường xuyên triển khai thực địa thực hiện thăm định báo cáo đánh giá môi trường chiến lược (ĐMC), thăm định và phê duyệt báo cáo đánh giá tác động môi trường (DTM), đề án bảo vệ môi trường (ĐABVMT), cam kết bảo vệ môi trường (CKM), đề án cải tạo, phục hồi môi trường (ĐACTPHMT) trong khai thác khoáng sản.

Các hoạt động bảo vệ môi trường ở khu vực nông thôn cũng được các cấp, các ngành của tỉnh Phú Yên chú trọng. Các điểm nóng về môi trường và các cơ sở gây ô nhiễm môi trường nghiêm trọng đã được kiểm tra, xử lý kịp thời. Nhiều xã đã tổ chức tốt các cuộc vận động nhân dân tự giác thu gom, xử lý rác thải, trồng cây xanh, hoa tươi ven đường thôn, xóm tạo cảnh quan sinh thái đẹp ở vùng nông thôn. Các xã trên địa bàn tỉnh đều có quy hoạch nghĩa trang, phục vụ cho việc chôn cất, mai táng được tập trung để tránh ảnh hưởng môi trường sống của người dân. Tỷ lệ dân ở vùng nông thôn sử dụng nước sạch và hợp vệ sinh tăng từ 70% (năm 2010) lên 95,32% năm 2015. Tính đến năm 2015, trong xây dựng nông thôn mới, tỉnh Phú Yên đã có 50/88 xã đạt tiêu chí môi trường (chiếm 57%). Toàn tỉnh có 16 HTX thực hiện dịch vụ thu gom chất thải rắn sinh hoạt tại các địa phương. Hội Nông dân tỉnh Phú Yên phối hợp với các địa phương xây dựng 7 mô hình thu gom, phân loại và xử lý rác thải nông thôn, đạt tỷ lệ khoảng 80% lượng rác thải sinh hoạt của cộng đồng dân cư.

Công tác bảo vệ môi trường ở Phú Yên đã có sự tham gia của nhiều cấp, nhiều ngành và huy động được nhiều nguồn lực khác nhau để đạt được hiệu quả cao nhất. Theo đó, ý thức bảo vệ môi trường của cộng đồng và người dân địa phương trên địa bàn tỉnh Phú Yên được nâng lên đáng kể, vấn đề môi trường ở địa phương cũng chưa có những biến cố nghiêm trọng xảy ra. Các điều kiện cơ bản, thiết yếu làm tiền đề, tạo thế và lực cho công tác bảo vệ môi trường ở Phú Yên được đáp ứng theo quy định của Đảng và Nhà nước. Những khu công nghiệp, cụm công nghiệp trên địa bàn tỉnh từng bước xây dựng hệ thống xử lý nước thải tập trung, khu lưu trữ chất thải rắn, chất thải nguy hại và thực hiện các biện pháp cải tạo, phục hồi môi trường, thực hiện chương trình giám sát môi trường hàng năm tại khu vực sản xuất kinh doanh. Tỉnh Phú Yên còn kịp thời ngăn chặn vấn đề gây ô nhiễm nguồn nước, ô nhiễm không khí và xử lý nước thải sinh hoạt bảo đảm cho đô thị phát triển đạt tiêu chuẩn “xanh, sạch, đẹp”; tăng cường và nâng cao hiệu quả công tác thu gom, xử lý chất thải sinh hoạt, y tế và công nghiệp tại các đô thị; khuyến khích việc áp dụng công nghệ sản xuất sạch và thân thiện với môi trường.

Như vậy, có thể thấy rằng, tuy công tác bảo vệ môi trường ở Phú Yên trong giai đoạn này vẫn còn một số hạn chế, bất cập cần quan tâm khắc phục, nhưng nhìn tổng thể các biện pháp bảo vệ môi trường, phòng ngừa và xử lý các cơ sở gây ô nhiễm môi trường được tỉnh Phú Yên triển khai là tích cực. So với các tỉnh, thành phố có nền công nghiệp phát triển trong khu vực Nam Trung bộ như Đà Nẵng hay Khánh Hòa, thì chất lượng môi trường ở Phú Yên còn tương đối trong lành, ít bị ô nhiễm. Nguồn nước mặt ở Phú Yên có chất lượng nước tương đối sạch, bảo đảm yêu cầu lâu dài cho sinh hoạt và sản xuất. Mức độ ô nhiễm không khí do hoạt động công nghiệp - tiểu thủ công nghiệp gây ra chưa đáng kể; vấn đề ô nhiễm môi trường tại các làng nghề cũng chưa nghiêm trọng. Đó là điều kiện rất thuận lợi để Phú Yên thu hút đầu tư, tăng trưởng xanh và phát triển bền vững. Với các chủ trương và biện pháp bảo vệ môi trường được tỉnh Phú Yên thực thi ngày càng tốt hơn cũng đã góp phần: “Bảo vệ môi trường gắn kết hài hòa với phát triển kinh tế, an sinh xã hội... bảo tồn đa dạng sinh học, ứng phó với biến đổi khí hậu để đảm bảo quyền mọi người được sống trong môi trường trong lành” như Luật Bảo vệ môi trường năm 2014 đã quy định./.

Tài liệu tham khảo

Tỉnh ủy Phú Yên: Văn kiện Đại hội đại biểu Đảng bộ tỉnh Phú Yên lần thứ XIII, Phú Yên, 2001.

Tỉnh ủy Phú Yên: Văn kiện Đại hội đại biểu Đảng bộ tỉnh Phú Yên lần thứ XIV, Phú Yên, 2006.

Tỉnh ủy Phú Yên: Văn kiện đại hội đại biểu Đảng bộ tỉnh Phú Yên lần thứ XV, Phú Yên, 2010.

Ủy ban Nhân dân tỉnh Phú Yên: Quyết định số 1879 - QĐ/UBND ngày 19/1/2014 V/v Phê duyệt Đề án thực hiện Chiến lược Phát triển bền vững Việt Nam giai đoạn 2011 - 2020 trên địa bàn tỉnh Phú Yên, Phú Yên, 2014.

Tỉnh ủy Phú Yên: Văn kiện Đại hội đại biểu Đảng bộ tỉnh Phú Yên lần thứ XVI, Phú Yên, 2015.

Chi cục Bảo vệ môi trường tỉnh Phú Yên: Báo cáo Tình hình thực hiện công tác quản lý môi trường giai đoạn 2010 - 2015 và nhiệm vụ trọng tâm, cốt lõi trong giai đoạn 2016 - 2020 tỉnh Phú Yên, Phú Yên, 2015.

Quốc hội Việt Nam: Luật Bảo vệ môi trường, Nxb. Lao động - Xã hội, Hà Nội, 2014.